

Sygnatura akt XVIII C 2852/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(...), dnia 7 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Kucharska

Protokolant: Sekretarz sądowy Katarzyna Ignaczak

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa M. B., A. B. (1)

przeciwko M. A.

- o zapłatę 4000,00 zł

1/ zasądza od M. A. solidarnie na rzecz M. B. i A. B. (1) kwotę 3.500zł /trzy tysiące pięćset złotych/ z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27.06.2016 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1.015zł /tysiąc piętnaście złotych/ tytułem zwrotu kosztów procesu;

2/ oddała powództwo w pozostałej części.

Sygnatura akt XVIII C 2852/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 27.06.2016 roku M. B. i A. B. (2) wystąpili o zasądzenie na ich rzecz od M. A. kwoty 4.000zł tytułem zwrotu wynagrodzenia wypłaconego na podstawie umowy o sporządzenie zastępczego projektu budowlanego, jako nienależnego. Powodowie domagali się także zasądzenia na swoją rzecz ustawowych odsetek za zwłokę w zapłacie spornej należności pieniężnej oraz obciążenia strony pozwanej kosztami postępowania /pозew k.2-5 i k.7-9/.

W odpowiedzi na pozew M. A. wniosła o oddalenie powództwa w całości, podnosząc że wykonała projekt zamienny zgodnie z umową, a brak zaakceptowania projektu przez (...) wynikało z ze zmiany praktyki stosowanej przez ten organ i dotyczyło nieistotnych kwestii. Ponadto strona powodowa nie wskazała podstawy prawnej dochodzonego roszczenia. Nie doszło do odstąpienia od umowy, ponieważ odstąpienie powinno mieć formę pisemną. Żądanie zwrotu kwoty 500zł jest niezasadne ponieważ stanowi ona wynagrodzenie za pełnienie funkcji kierownika budowy.

/odpowiedź na pozew k.27-35/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. A. na zlecenie powodów wykonała projekt budowlany dla budowy domu jednorodzinnego położonego w Ł. przy ulicy (...). Pozwana nie miała wpływu na realizację prac dotyczących wykonania projektu. Pozwani budując dom wprowadzili odstępstwa od projektu budowlanego. W marcu 2013 roku organ nadzoru budowlanego wszczął postępowanie sprawdzające i po stwierdzeniu, że występują odstępstwa od projektu wydano decyzję o wstrzymaniu prowadzenia prac budowlanych, a w dniu 23.09.2013 roku (...) wydał decyzję nakazującą przedstawienie projektu zamiennego do dnia 31.12.2013 roku.

/okoliczności bezsporne – dokumentacja (...) tom I/

Powodowie zwrócili się do pozwanej o sporządzenie projektu zamiennego. W dniu 28.10.2013 roku pomiędzy M. i A. małżonkami B. jako inwestorami a M. A. oznaczoną jako „jednostka projektowa” zawarta została umowa o:

- wykonanie na rzecz inwestorów budowlanego projektu zamiennego,
- załatwienia w imieniu zamawiającego decyzji na wznowienie prac,
- pełnienie funkcji kierownika budowy.

Pozwana zobowiązana była do natychmiastowego rozpoczęcia prac i zakończenia pełnego ich zakresu najpóźniej do dnia 31.12.2013 roku.

Na umowie ze strony inwestora podpis złożył A. B. (2), jednakże działał on także w imieniu i na rzecz swojej żony.

Za wykonane prace projektant miał uzyskać wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 4.700 złotych. Kwota ta obejmowała: 1.800zł za część architektoniczno – budowlaną, 300zł za projekt instalacji wod-kan, 300zł za projekt instalacji CO, 500zł za projekt instalacji gazowej, 300zł za projekt instalacji energetycznej, 1.500zł za funkcję kierownika budowy. Należność podlegała zapłacie w dwóch częściach. Pierwsza część to zaliczka wpłacona w dniu zawarcia umowy w wysokości 1.000zł obejmująca w zakresie kwoty 500zł część wynagrodzenia za pełnienie funkcji kierownika budowy, z tego względu, że w ramach tej kwoty pozwana zobowiązała się uzupełnić wpisy w dzienniku budowy i 500zł zaliczki za prace projektowe. Druga część w wysokości 2.700zł miała zostać zapłacona „w momencie przekazywania Inwestorowi i składania do (...) celem uzyskania pozwolenia na wznowienie prac budowlanych, trzecia w wysokości 1.000zł w momencie zakończenia dziennika budowy.

/umowa k.11 – 12, zeznania pozwanej – protokół rozprawy z dnia 21 lutego 2017 roku – 00:36:08/

Powodowie wpłacili na rzecz pozwanej zaliczkę w wysokości 1000zł, zgodnie z umową.

/pokwitowanie k.13/

Pozwana jako kierownik budowy uzupełniła wpisy w dzienniku budowy, co pozwoliło na wznowienie prac. Strony zgodnie przesunęły termin na złożenie dokumentacji projektowej zamiennej do organu nadzoru do dnia 31.01.2014 roku.

/okoliczność bezsporna/

W końcu stycznia 2014 roku M. A. złożyła wykonany przez siebie projekt budowlany zamienny Powiatowym Inspektoracie Nadzoru Budowlanego w Ł.. Postanowieniem z dnia 24.04.2014 roku (...) nałożył na inwestorów: M. B., K. M. i A. B. (1) obowiązek usunięcia nieprawidłowości sporządzonego projektu budowlanego zamiennego w terminie do dnia 10.06.2014 roku poprzez jego uzupełnienie o:

- stronę tytułową projektu,
- projekt zagospodarowania terenu,
- dokładny opis techniczny,
- ponumerowanie stron i arkuszy wchodzących w skład projektu,
- projekty branżowe instalacji wewnętrznych wraz z orzeczeniami o prawidłowości wykonania robót budowlanych w tym zakresie,
- projekty branżowe instalacji zewnętrznych doziemnych wraz z orzeczeniami wykonania robót w tym zakresie,

- czytelną część rysunkową projektu architektoniczno – budowlanego,
- wskazanie sposobu wentylacji określonych pomieszczeń,
- wskazanie poziomu posadowienia budynku,
- wskazanie mocy urządzeń grzewczych,, sposobu odprowadzania wód deszczowych,
- usunięcie niezgodności w zakresie przewodów kominowych,
- orzeczenie o prawidłowości wykonania robót budowlanych związanych z wybudowaniem rozpatrywanego budynku,
- projekt robót docelowych.

/postanowienie k.14-15/

W dniu 29 lipca 2014 roku pozwana w imieniu inwestorów ponownie przedłożyła do (...) w Ł. projekt budowlany zamienny. Pismem z dnia 19 listopada 2014 roku ponownie wezwano inwestorów do uzupełnienia braków złożonego projektu poprzez niezwłoczne usunięcie braków i nieprawidłowości w postaci:

- braku prawidłowego projektu zagospodarowania teren u,
- braku dokładnego opisu technicznego,
- braku ponumerowania wszystkich stron i arkuszy,
- niezgodności w zakresie przewodów kominowych,
- braku czytelnej części rysunkowej projektu architektoniczno – budowlanego,
- braku orzeczenie o prawidłowości wykonania robót w zakresie instalacji,
- braku sposobu wentylacji wskazanego pomieszczenia,
- braku wskazania mocy urządzeń grzewczych, sposobu odprowadzania wody deszczowej,
- części opracowania w zakresie instalacji wod. – kan. przedstawiającego stan projektowany a nie istniejący,
- brak oświadczeń z art. 20 ust. 4 prawa budowlanego,
- brak projektu robót docelowych,

/pismo (...) k.17/

W dniu 13 lutego 2015 roku inwestorzy ponownie złożyli do (...) przedstawiony im przez pozwaną projekt zamienny. W dniu 10.03.2015 roku (...) kolejny raz odmówił jego zatwierdzenia, wskazując na występowanie tych samych co poprzednio braków i wezwał do ich niezwłocznego usunięcia. M. A. osobiście przychodziła do (...) w Ł. w celu uzyskania informacji dotyczących dokonania poprawek niezbędnych do zatwierdzenia projektu zamiennego. Pracownik urzędu M. Ł. osobiście tłumaczyła pozwanej co należy poprawić i uzupełnić w projekcie, tymczasem braki projektu były nadal powielane, pomimo, że ich wskazanie nastąpiło już w pierwszym postanowieniu.

/pismo k.17, zeznania świadka M. Ł. protokół rozprawy z dnia 1 grudnia 2016 roku/

Gdy po raz trzeci nadzór budowlany odmówił zatwierdzenia projektu zamiennego, córka powodów będąc przez nich ustnie upoważniona, zadzwoniła do pozwanej informując, że inwestorzy odstępują od umowy oraz żądając zwrotu wpłaconej należności.

/zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 1 grudnia 2016 roku 00:07:44 – 00:10:28 w związku z protokołem rozprawy z dnia 21 lutego 2017 roku, zeznania świadka K. M. protokół rozprawy z dnia 1 grudnia 2016 roku 00:51:31 – 01:03:45/

Inwestorzy zdecydowali się powierzyć wykonanie projektu innemu architektowi, co nastąpiło w kwietniu 2015 roku. Ponieważ pozwana uzależniła wydanie przygotowanej dokumentacji od zapłaty dalszej części wynagrodzenia, przekazali pozwanej 3000zł, zabierając przygotowane przez pozwaną dokumenty.

/zeznania powódki protokół rozprawy z dnia 1 grudnia 2016 roku 00:12:19 – 00:15:30/

Powodowie zawarli umowę z (...) budownictwa (...), przekazując mu dotychczas zgromadzone dokumenty. Oceniając przedstawioną dokumentację, w szczególności rysunki, P. K. uznał, że ma ona charakter szcztkowy musi wykonać projekt zamienny od nowa.

/zeznania świadka P. K. protokół rozprawy z dnia 21.02.2017 roku, oświadczenie k.22/

W dniu 6 października 2015 roku powodowie przedłożyli w (...) zamienny projekt budowlany, wykonany przez P. K. wraz z projektami branżowymi sporządzonymi przez inż. M. S. (branża instalacje sanitarne) oraz inż. J. M. (branża instalacje elektryczne), który decyzją nr (...) z grudnia 2015 roku został przez (...) zatwierdzony.

/decyzja k.20, dokumentacja (...) tom II/

W dniu 21 lutego 2016 roku powodowie reprezentowani przez adwokata M. N. wezwali pozwaną do zwrotu kwoty 4.000zł, z uwagi na wady wykonanego dzieła, których istotność spowodowała, że nie doszło do zatwierdzenia projektu przez nadzór budowlany. W odpowiedzi na wezwanie pozwana poinformowała, że dokumentacja została poprawiona zgodnie z pismem (...) z dnia 19.11.2014 roku i przekazana inwestorom w styczniu 2015 roku, wskazała także, że nie została poinformowana o dodatkowych uwagach co uniemożliwiło wywiązanie się z umowy.

/wezwanie do zapłaty k. 18, odpowiedź pozwanej k.19/

Od dnia 29 stycznia 2016 roku dziennik budowy prowadzony był przez inż. P. K., który 14 marca 2016 roku zaznaczył w nim zakończenie robót budowlanych decyzją nr (...) z dnia 31.12.2015 roku.

/dziennik budowy – oryginał dokumentu w aktach/

Dokonując oceny materiału dowodowego, w pierwszej kolejności wyjaśnienia wymaga legitymacja czynna M. B. do dochodzenia solidarnie z A. B. (1) roszczenia objętego sporem, w związku z umową zawartą w dniu 28.10.2013 roku. Zaznaczyć należy, że okoliczność, iż stroną umowy jest również M. B., nie budziła wątpliwości pozwanej. Stosownie do zeznań M. A. to z powódką pozwana podpisywała niezbędne dokumenty i załatwiała sprawy związane z projektem zamiennym /zeznania pozwanej protokół rozprawy z dnia 1 grudnia 2016 roku/

Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanej, że jej projekt został wykorzystany pracy sporządzonej przez jej następcę. Okoliczności tej zaprzeczył świadek P. K., który zeznał, że dokumentacja wykonana przez pozwaną nie mogła stanowić podstawy jego dzieła z uwagi na występujące w niej błędy i braki, w związku z czym po przejrzeniu została przez niego zwrócona powodom. Niezależnie od twierdzeń pozwanej, że zbieżność pomiarów budynku wskazuje, że kolejny projektant bazował na jej pracy, udowodnienie tej okoliczności, a w szczególności jaki byłby zakres wykorzystania pracy pozwanej wymaga wiadomości specjalnych. Pozwana nie zgłosiła stosownego wniosku w tym zakresie. Bez opinii nie ma podstaw do stwierdzenia, że wyniki pomiarów tej samej nieruchomości wykonane przez inne osoby zawsze powinny się różnić, a jeżeli tak, to o jaka część pracy procentowo lub kwotowo została przez inwestorów wykorzystana.

Sąd zważył, co następuje:

Normatywna kwalifikacja nawiązanego między stronami stosunku obligacyjnego powinna uwzględniać złożony charakter obowiązków wykonywanych przez pozwaną, która nie tylko zobowiązała się sporządzić projekt budowlany zamienny, ale również przyjęła obowiązek wykonania dalszych czynności związanych z uzyskaniem zatwierdzenia tego projektu przez (...) a także pełnienia funkcji kierownika budowy. Całokształt opisanych działań skupia w sobie elementy umowy o dzieło w rozumieniu art.627 k.c. oraz umowy o świadczenie usług w rozumieniu art.750 k.c. w związku z art.734 § 1 k.c. Należy jednak mieć na uwadze, że głównym celem przedmiotowej umowy mieszczącym się w kompetencjach M. A. było sporządzenia projektu budowlanego zamiennego, jednakże takiego, który uzyska zatwierdzenie przez władze nadzoru budowlanego tj. na jego podstawie zostanie wydane pozwolenie na wznowienie prac budowlanych.

Wykonane przez pozwaną dzieło na żadnym etapie nie spełniło tego celu. Dla oceny charakteru wad dzieła istotne znaczenie ma okoliczność, że rodzaj wad uniemożliwił uzyskanie pozwolenia na wznowienie prac budowlanych. Nie może umknąć uwadze, że każda odmowna decyzja dotyczyła w zasadzie tych samych wad, których pozwana trzykrotnie nie była w stanie usunąć.

W rezultacie w ocenie Sądu brak jest podstaw do przyjęcia, że pozwana wykonała umowę zgodnie z jej treścią w terminie jaki strony ustaliły (również przy przyjęciu daty wskazywanej przez pozwaną) i zakresie w jakim dotyczyła sporządzenia projektu zamiennego, który spowodowałby pozytywną decyzję zezwalającą na wznowienie na jego podstawie prac. Oznacza to, że zamierzony przez strony rezultat nie został osiągnięty.

W zakresie legitymacji czynnej powódki zasadne jest przyjęcie, że podpisując umowę A. B. (2) działał w imieniu własnym jak również w imieniu i na rzecz swojej małżonki, która została oznaczona jako strona umowy. Gdyby pozwana miała wątpliwości kto zlecił wykonanie projektu miała możliwość podjęcia działań określonych w art. 103 § 2 kc, jednakże nie ulega wątpliwości, że powódka potwierdza zawarcie umowy o treści załączonej do akt, chociażby powołując się na jej treść. Jednakże nawet przy przyjęciu, że pomiędzy pozwaną a powódkę nie doszło do zawarcia pisemnej umowy, nie pozwala to na uznanie, że pomiędzy stronami nie doszło do zawarcia umowy o dzieło z elementami umowy o świadczenie usług, ostatecznie bowiem umowy te dla swej ważności nie wymagają formy pisemnej, a poczynione ustalenia pozwalają na przyjęcie, że obie strony akceptowały wszystkie warunki pisemnej umowy: pozwana sporządzając projekt zamienny i próbując uzyskać jego zatwierdzenie przez (...), a powodowie dokonując rozliczeń.

Pozwana zakwestionowała również skuteczność działań powodów w zakresie odstąpienia od umowy, które miało nastąpić telefonicznie przez upoważnioną do tego córkę powodów. Pozwana nie zaprzeczyła, że taka rozmowa się odbyła. Jednakże ostatecznie za podstawę dochodzonego roszczenia, w związku z jej niesprecyzowaniem przez powodów, sąd przyjął art. 471 k.c. uznając, że z uwagi na niewykonanie zobowiązania doszło do szkody majątkowej po ich stronie. Powodowie wykazali fakt niewykonania umowy oraz wysokość szkody w zakresie w jakim stanowiła kwotę wydatkowaną na realizację umowy jako wynagrodzenie pozwanej. Jest to rzeczywiście poniesiona przez powodów strata, bowiem spełniając własne świadczenie nie otrzymali świadczenia wzajemnego. Jednakże wysokość szkody obejmuje 3.500zł, ponieważ 500zł była to wpłata dokonana na poczet czynności wykonanych przez pozwaną jako kierownik budowy, w ramach których, zgodnie z twierdzeniami samej pozwanej uzupełniła ona dziennik budowy. W pozostałym zakresie żadne działania pozwanej nie doprowadziły do wykonania umowy tj. nie doszło do uzyskania pozwolenia na wznowienie prac budowlanych, a pozwana nie zakończyła dziennika budowy. Z tych względów nie nabyła ona prawa do wynagrodzenia w pozostałym zakresie, a ewentualne żądanie zapłaty kwoty wynagrodzenia byłoby przedwczesne. Powodowie dokonując wpłaty 3.000zł nie wiedzieli, że przekazana dokumentacja okaże się bezwartościowa do tego stopnia, że nie będzie mogła być wykorzystana przez kolejnego projektanta.

Stanowisko pozwanej o wykonaniu umowy w związku ze sporządzeniem i wydaniem powodom projektu zamiennego i formalnym przedstawieniem go organowi nadzoru budowlanego nie jest prawidłowe, albowiem wykonana praca nie odpowiada treści i celowi zawartej między stronami umowy. Powołany kontrakt przewidywał połączenie czynności

złożenia wniosku o pozwolenie na budowę z równoczesnym przedstawieniem władzy nadzoru budowlanego projektu budowlanego, co jest zresztą oczywistym wymogiem tego rodzaju postępowania administracyjnego, nie wymagającym szerszego omawiania. Warto jednak podkreślić, iż jego naruszenie i nie załączenie do wniosku kompletnego projektu i z wymienionymi przez nadzór wadami musiało wywołać negatywny skutek w postaci odmowy udzielenia zgody na wznowienie prac. Pozwana, jako specjalista swojej branży oraz jako przedstawiciel inwestorów niewątpliwie miała tego świadomość, podobnie jak najpóźniej po pierwszej decyzji odmownej, zdawała sobie sprawę z występowania braków projektu i oczywistej konsekwencji tego. Obydwa cele umowy pozostawały ze sobą w oczywistym ścisłym związku, albowiem nieprawidłowe wykonanie jednego z nich uniemożliwiało osiągnięcie ostatecznego efektu umowy, jakim pozostawało uzyskanie przez inwestorów decyzji zezwalającej na wznowienie prac oraz zakończenia dziennika budowy.

W ocenie Sądu, nie można również mówić o częściowym wykonaniu dzieła w rozumieniu art.642 § 2 k.c., dopuszczającego możliwość częściowego wynagradzania wykonawcy z chwilą spełnienia świadczenia częściowego. W sprawie niniejszej fakt wykonania projektu może być oceniany jako element etapu prac powierzonych pozwanej, który rodziłby wymagalność uzgodnionej za ten etap części wynagrodzenia, o ile wykonawca wykonałby swoje prace w sposób prawidłowy. Jak już wcześniej zaznaczono warunek ten nie został zachowany, albowiem przedmiotowy projekt był dotknięty brakami z przyczyn obciążających projektanta, będącego autorem i koordynatorem wszystkich prac projektowych, a także osobą, która powinna zadbać o kompletność dokumentacji stanowiącej załączniki do wniosku kierowanego do nadzoru budowlanego. Jedyna część umowy, która została przez pozwaną skutecznie wykonana to wsteczne wpisy w dzienniku budowy, za co wypłacona została kwota 500zł. Warto przy tym zaznaczyć, że pozwanej nie przysługuje prawo do dalszego wynagrodzenia za pełnienie funkcji kierownika budowy, ponieważ zgodnie z umową miała je nabyć „w momencie zakończenia dziennika budowy” co nie mogło zgodnie z prawem nastąpić, ponieważ nie doszło do zezwolenia na wznowienie prac.

W świetle całokształtu zarysowanych okoliczności sąd przyjął, że nie doszło do wykonania dzieła zgodnie z umową, a pozostałym zakresie tylko w części, za którą wypłacona została należność w wysokości 500zł.

Spowodowało to powstanie szkody majątkowej po stronie inwestorów, której wysokość odpowiada wartości przekazanego pozwanej wynagrodzenia. W rezultacie bowiem powodowie nie otrzymali świadczenia wzajemnego wynikającego z umowy i zmuszeni byli powierzyć wykonanie dzieła innemu projektantowi.

Sąd nie uwzględnił zarzutu pozwanej, że jej projekt został wykorzystany w jakimś zakresie przez kolejnego wykonawcę dzieła. To na powódce ciążył obowiązek wykazania w jakim zakresie miały to nastąpić, a zatem o ile zmniejszyłyby to szkodę po stronie powodów.

Ponieważ powodowie w uzasadnieniu pozwu zażądali odsetek za zwłokę należało przyjąć, że obejmuje to tym bardziej odsetki ustawowe za opóźnienie, o których orzeczono zgodnie a art. 481 § 2 k.c. od daty wniesienia pozwu.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie zwrotu kosztów procesu zostało oparte na zasadzie stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu. Koszty poniesione przez powodów wyniosły 1317zł a przez pozwaną 1217zł. Powodowie wygrali proces w 87,5% co skutkuje obciążeniem pozwanej obowiązkiem zapłaty stronie powodowej kwoty 1.015 złotych.